

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

614.

Hely

Idő

"1926"

Személy

Szerző:

Cím: *Budapest a betegségek városa*

Forrás:

Budapesti Hírlap

3n

(Hely)

1926. g. 4.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (O)

Budapest a betegségek városa.

Elszomorító számok sötét bajokról. — Az orvoslás részletei. — A tisztí főorvos jelentése az elmúlt félevről.

A főváros tisztí főorvosának a miniszterelnökhöz, illetve a közigazgatási bizottsághoz intézett és az elmúlt félemben a főváros közegészségügyi állapotát megvilágító jelentése az érdekesnél érdekesebb, egyúttal lesújtó adatoknak a tárháza, melyből csak egy pár tételt ragadunk ki. Oly sötét kép ez, mely az itt közölt rideg számok egybevetéséből élénk tárul, hogy az még az igazi balkáni városoknak is szégyenére válna.

A halálozási arány.

Abban tetszelgünk, hogy nyugati kultúrmetropolis vagyunk, de felvetődik a kérdés, egy olyan városra vonatkozhat-e ez a megjelölés, melyben a születési arányszám 18.2 százalék, a halálozási pedig — szörnyűség leírni is — 13.7 százalék és így a természetes szaporodás csupán 4.5 százalékot tüntet fel és a hevenyfertőző betegségben levők 4.9 százaléka hunyt el, míg 1925 első felében csak 4.3 százalék lett a halál martaléka.

A tuberkulózis rémszámai.

A háborzongató adatokat a kórházi és a tüdőbeteg-statisztika még idegbontóbban gyarapítja. A közkórházakban — mondja a jelentés — az első hónap alatt 46.160 beteget ápoltak. Szaporodás történt itt, mert

1925 első felének statisztikája csak 38.72% betegről számol be. A tuberkulózis terjedését a következő számok illusztrálják: Míg 1925 első felében tüdővészben 1621 egyén halt meg, 1926 első hat hónapjában 1571. A halálozási szám itt némi csökkenést mutat tehát, ha azonban a tüdőbeteg-gondozó intézetek forgalmát nézzük, örömmünk minijárt elmulik, hiszen itt azt látjuk, hogy a betegforgalom az év első felében szaporodott. Míg ugyanis 1925 első hat hónapjában 4422 új és 55.712 régi beteget kezeltek a főváros négy tüdőbeteg-gondozójában, addig 1926 első felében 5797 új és 71.951 régi beteg tette ki a forgalmat.

Érdekes — ugymond a főorvos — a tüdőbetegék statisztikáját összehasonlítani Európa több nagyvárosának számaival. Azt látjuk, hogy tuberkulózisban átlag legtöbben halnak meg *Szevillában, ahol 1925-ben minden százezer lakosra 406 tuberkulózis haláleset jutott. Mindjárt utána következik a sorrendben Budapest 291 esetel, majd Szentpétervár 284, Trieszt 281, Madrid 253-al. Az utolsó a sorban Hága 87 halálesettel.*

Mi az ok és mit kell tenni.

A miniszterelnökhöz intézett beszámoló ezután hosszasan tárgyalja az elrettentő statisztika okait és rámutat a gyógyszerközökre is. Természetesen először a szomorú gazdasági helyzetet ecseteli, „amelynek a megjavítása — ugymond — tőlünk füg-

getlen“. Ezután rátér arra, hogy levegőt szűrő és oxigént termelő nagyobb tereink és sétányaink nincsenek a város belső területén, nincs minden utca fákkal szegélyezve, Dunapartunk egy részét megfertőzi a vasut és a gőzhajó által termelt füst és gázalaku égési termék. A külterkeken épülő bérkasznárnyákat nem szabad egy frontba építeni, hanem lehetővé kell tenni, hogy minden épület külön álljon és így a minden oldalon levő lakószobát éri a levegő és a napsugár. A lakáshiány és a lakások túlszűfoltóságának részbeni megszüntetése elérhető, ha az iparvállalatokat és a gyárakat arra kötelezik, hogy a nős munkások részére munkásházákat, a nőtlen, illetve hajadon munkások részére pedig munkáskaszárnyákat építenek. A közalkalmazottak lakáskérdése higiénikusan ugy oldható meg, ha a kormány és a főváros bérkasznárnyák helyett öröklakásokat és kottázásokat épít, továbbá az építkezni szándékozó közalkalmazottaknak olyan kamatozású amortizációs kölcsönt ad, amellyel rentábilisan lehet építkezni. Meg kell szüntetni a pince-lakásokat, pinceműhelyeket, üzleteket és konyhákat, ezek helyett manzardok építendőek és ezek részére adjon a pénzügyminiszter 30 évi teljes adómentességet.

Felveti a főváros azt az ötletet, hogy a lakásbéreket a hatóság a helyi viszonyoknak megfelelően négyzetméterenként állapítsa meg. Türetetlen állapot ugyanis, hogy a fővárosban a lakások bérét a szobák száma és nem a szobák négyzetméterenként kifejezett padlóterületének nagysága szerint állapítják meg. Ennek a folyamánya igen sokszor az, hogy drága bérért sok kis szobából álló lakást adnak ki, melyeket együttvéve rendes nagyságú két szobánál többnek nem lehet tekinteni.

Ez is egyik oka a lakászsűfoltóságnak. A levegő javítását segítené elő, ha a kommunizmus alatt kipusztított erdőövet újból befásítják, a makkadám burkolatot kicserélik porképződésre kevésbé alkalmas, vizálló és könnyen tisztítható anyaggal, mint amilyen a bazalt-, trachit-, kiskő-, keramit- vagy aszfaltburkolás. A gyárakat is ki kell telepíteni a város belső részéből az összekötőhid és a téli kikötő környékére, míg ez meg nem történik, a tulajdonosokat tökéletes füstemésztők alkalmazására kell kötelezni, a háztulajdonosokat a belső területen a gyalogjáróknak minden reggel való felmosására. A szőnyegek porolása is megtiltandó, vegyenek a háztulajdonosok porszívó gépet, melyért a lakók bizonyos díjat fizetnének.

A jelentés hosszasan foglalkozik még az egészségügyi propaganda előadások tartásának szükségességével, az anya- és csecsemővédelem kiterjesztésével, a szegényházak és irgalomházak építésével, bujakórosok számára ambulatóriumok felállításával, a védekezésre vonatkozó felvilágosítással, az epilepsziások gondozásával és elhelyezésével is.